

HANDLEIDING

Start het gesprek!

Het bespreekbaar maken
van zorgen als professional

WAT IS STOP IT NOW?

Stop it Now, onderdeel van Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM), is een **gratis, anonieme hulplijn** die ondersteuning biedt aan iedereen die zich zorgen maakt over seksuele gevoelens of gedrag richting minderjarigen. Dit kan gaan om mensen die afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen¹ hebben bekeken of hiertoe neigen, mensen die seksueel kindermisbruik hebben gepleegd of hiertoe neigen of om mensen met seksuele gevoelens voor minderjarigen. Stop it Now is er ook voor iedereen die zich zorgen maakt over de gevoelens of het gedrag van een naaste zoals partners, familieleden en vrienden.

WAT IS HET PROBLEEM?

Het is voor partners, familie en vrienden vaak erg schrikken wanneer ze ontdekken dat iemand uit hun omgeving afbeeldingen van seksueel misbruik bekijkt, seksueel kindermisbruik pleegt of seksuele gevoelens heeft voor minderjarigen. Ook professionals weten niet altijd hoe ze hierop dienen te reageren, wat ze kunnen ondernemen en bij wie ze terecht kunnen. Ondersteuning zoeken bij deze bezorgdheden kan helpen. Deze vragen en zorgen bespreekbaar maken met de persoon waarover men bezorgd is, is echter vaak de eerste stap.

WAAROM ONDERSTEUNING VAN PROFESSIONALS?

Ondanks dat het gevoelige thema's zijn, is het erg belangrijk om **zorgen bespreekbaar te maken** zonder iemand bij voorbaat te veroordelen.

Hierbij kunnen professionals gebruik maken van de ondersteuning van Stop it Now.

Daarnaast ervaren mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens of gedrag richting minderjarigen, vaak gevoelens van schaamte, angst en eenzaamheid. Ze ervaren een groot stigma en hebben het gevoel nergens terecht te kunnen. Het kan daarom ook voor hen een groot verschil maken dat ze hun zorgen kunnen delen. Samen kun je dan zoeken naar ondersteuning en hulp.

Sociale ondersteuning is tot slot essentieel ter preventie van (online) seksueel kindermisbruik. Het wegvallen van steun of het geconfronteerd worden met afwijzing wanneer men naar hulp zoekt, kan immers risicoverhogend werken voor mensen die worstelen met (online) seksueel gedrag en/of gevoelens naar minderjarigen.

Door het bespreekbaar maken van de bezorgdheden kunnen professionals bijdragen aan de ondersteuning van een gestigmatiseerde doelgroep en mogelijk ook direct of indirect aan de preventie van (online) seksueel kindermisbruik.

¹ Hoewel er vaker wordt gesproken over kinderporno, gebruikt Stop it Now de term 'beeldmateriaal van seksuele uitbuiting/misbruik van minderjarigen'. Porno heeft als doel seksuele opwinding te creëren en is niet strafbaar. Kinderporno is per definitie seksueel kindermisbruik en wel strafbaar. De term kinderporno scheidt dus verwarring en dekt niet de ernst van het probleem.

DOELSTELLING?

Stop it Now wil op deze manier professionals die zich zorgen maken over de seksuele gevoelens of gedrag van een cliënt/patiënt beter bereiken en ondersteunen. Door het geven van juiste informatie, advies en ondersteuning aan professionals wil Stop it Now de personen beter toeleiden naar de gepaste hulp. Naast het bieden van ondersteuning aan de cliënt/patiënt vervult de professional ook een maatschappelijke rol. Daarom moet er ook steeds aandacht zijn voor de veiligheid en de integriteit van de patiënt/cliënt zelf en anderen. In dit kader is het relevant dieper in te gaan op het beroepsgeheim en de uitzonderingen hierop.

WAT IS HET BEROEPSGEHEIM?

Het beroepsgeheim zorgt ervoor dat zorg- en hulpverleners verplicht zijn alle verkregen informatie in hun beroep geheim te houden. Wie in een vertrouwelijke relatie staat ten opzichte van een hulpvrager, mag de informatie niet met anderen delen. Relevante informatie mag wel gedeeld worden onder collega's binnen de hulpverlening, volgens het gedeeld beroepsgeheim. Het beroepsgeheim blijft altijd gelden, ook wanneer de vertrouwensrelatie beëindigd is.

WANNEER MAG/KAN IK MELDEN ALS PROFESSIONAL?

Wanneer je vermoedt dat de integriteit van iemand in gevaar is, kan het beroepsgeheim worden verbroken in het kader van de noodtoestand. Dan is er sprake van het meldingsrecht, niet van meldingsplicht.

De noodtoestand betreft een situatie waarbij er onmiddellijk en groot gevaar is voor de patiënt of cliënt of voor derden. Dat kan gaan om situaties waarbij de persoon informatie geeft over een dreigend misdrijf (vb. dreiging voor het plegen van misbruik) of over een andere situatie die een ernstig gevaar betekent voor iemands integriteit (vb. minderjarige in omgeving potentieel in gevaar). Alleen wanneer er ernstige vermoedens zijn dat iemand in gevaar is in de toekomst, kan informatie gedeeld worden met bevoegde instanties. Alleen vanwege kennis over feiten uit het verleden kan het beroepsgeheim dus niet worden verbroken.

Binnen de organisatie waar je werkt bestaan er ook protocollen en richtlijnen over schadelijk gedrag en het maken van meldingen. Deze kunnen van toepassing zijn op de situatie van jouw client. Het is belangrijk om hiervan op de hoogte te zijn en deze stappen te volgen als dat nodig is.

Handleiding start het gesprek

SPREKEN OVER JE BEZORGDHEDEN MET EEN CLIËNT/PATIËNT

Deze handleiding geeft je correcte informatie over (online) seksueel kindermisbruik en seksuele gevoelens voor minderjarigen. We leggen uit wat het verband is tussen beide, maar ook wat de verschillen zijn tussen gedrag en gevoelens (zie aandachtspunten). Daarnaast geeft de handleiding aan wat je kan doen wanneer je je zorgen maakt over de gevoelens of het gedrag van iemand binnen je professionele activiteiten en waarom het zo belangrijk is om dit bespreekbaar te maken. Deze handleiding geeft tot slot een aantal tips over hoe je als professional dit gesprek kan voorbereiden, hoe je het gesprek uiteindelijk kan aangaan en aanpakken. Als je vragen of bezorgdheden hebt tijdens het doorlopen van deze handleiding, mag je uiteraard steeds contact opnemen met Stop it Now.

INLEIDING

Praten over seks kan lastig zijn, ook voor een professional. Praten over bezorgdheden rondom seksuele aantrekking naar minderjarigen en (potentieel) online seksueel kindermisbruik is nog moeilijker. Het kan echter essentieel zijn om dit gesprek als professional aan te gaan om de patiënt/cliënt zelf en de mensen eromheen te beschermen.

Veel mensen die in de knoop zitten met deze gedachten, gevoelens of gedrag, voelen zich alleen. Ze durven er niet met niemand over te praten of weten niet met wie ze kunnen praten. Ook mensen die (online) seksueel misbruik gepleegd hebben, wensten achteraf vaak dat iemand hen rechtstreeks had gevraagd wat er aan de hand was. Een gesprek is de beste manier om verandering op gang te brengen. Stop it Now kan je helpen bij het stellen van vragen om meer te weten te komen over wat er mogelijk aan de hand zou kunnen zijn en wat je kan doen om de persoon te helpen. Stop it Now zal je helpen zoeken naar welke opties mogelijk zijn en welke stappen je best kan nemen als professional. Stop it Now kan je ook ondersteunen in de beslissing om er – samen met de persoon waarover je bezorgd bent – gespecialiseerde hulp te zoeken.

Als je je onzeker voelt over wat online seksueel kindermisbruik en seksuele gevoelens voor minderjarigen precies behelst, dan ben je niet alleen. Als je op zoek bent naar meer informatie over deze onderwerpen, kijk dan eens naar de aandachtspunten of ga naar de veel gestelde vragen en antwoorden op de website van Stop it Now. Je kan ook meer leren over seksuele gezondheid op de website van Rutgers.nl of Sensoa. Uiteraard kan je ons ook bellen om je zorgen, vragen en twijfels te bespreken.

Stop it Now: 0800 266 64 36 – info@stopitnow.nl – www.stopitnow.nl –

Deze handleiding is ontwikkeld in samenwerking met Stop it Now Vlaanderen. Deze handleiding werd opgesteld in lijn met de adviezen van Sensoa en steunt op de 'Onder 4 ogen methode' van Sensoa (<https://www.sensoa.be/als-professional-praten-over-seksuele-gezondheid>). De Onder 4 ogen methode is een gespreksmethodiek die intermediairs ondersteunt om seksuele gezondheid proactief ter sprake te brengen in een een-op-een gesprek. Deze gespreksmethodiek werd toegepast op het bespreken van bezorgdheden rond seksuele gevoelens of gedrag naar minderjarigen. Sensoa is het Vlaamse expertisecentrum voor seksuele gezondheid.

Overzicht: Handleiding start het gesprek

1 STAP 1: DE VOORBEREIDING

- Kies een geschikt moment
- Vertrouw op je gevoel
- Verdiep je in het thema
- Concretiseer je zorgen
- Praat over je bezorgdheden met een collega/je team
- Bereid het uiteindelijke gesprek goed voor

2 STAP 2: GA HET GESPREK AAN

- Start het gesprek
- Tast de situatie af op een open, niet veroordelende manier

3 STAP 3: STIMULEER DE CLIENT/PATIËNT OM ZELF TE VERTELLEN

- Stel open vragen
- Laat de cliënt/patiënt ook zelf zijn/haar verhaal doen

4 STAP 4: VAT HET GESPREK SAMEN

- Vat samen wat jullie besproken hebben

5 STAP 5: BESPREEK HET VERVOLG

- Maak afspraken
- Geef nummer van Stop it Now aan cliënt/patiënt
- Bespreek mogelijkheden voor hulpverlening
- Stel – indien nodig – samen een veiligheidsplan op
- Rond het eerste gesprek goed af
- Schat de situatie en de veiligheid in
- Indien nodig, doe aangifte

6 STAP 6: ZORG VOOR JEZELF

- Neem de ruimte om het even te laten bezinken
- Evalueer het gesprek en bespreek na met je collega/je team

1

STAP 1: DE VOORBEREIDING

KIES EEN GESCHIKT MOMENT

Denk na over waar en wanneer je het gesprek wilt voeren. Dit zal afhankelijk zijn van de professionele context. Kies een plaats uit waar je veilig, rustig en comfortabel kan praten, bijvoorbeeld op kantoor of bij de cliënt/patiënt thuis. Zorg dat er voldoende privacy is om het gesprek te voeren.

VERTROUW OP JE GEVOEL

Als je aanvoelt dat iets niet oké is, ben je misschien geneigd om dit te negeren. Maar jouw gevoel is meestal een reactie op iets wat je gezien of gehoord hebt. Jouw gevoel is geen bewijs dat er iets zorgwekkends aan de hand is, maar wel belangrijk genoeg om het serieus te nemen en het te bespreken.

VERDIEP JE IN HET THEMA

Zorg dat je weet waar je over spreekt en dat je de juiste terminologie gebruikt. Het feit dat iemand zich mogelijk seksueel aangetrokken voelt tot minderjarigen, hoeft niet te betekenen dat die persoon een gevaar vormt voor minderjarigen. Ook wanneer iemand misbruikbeelden van minderjarigen kijkt, betekent dit niet dat iemand ook hands-on seksueel kindermisbruik pleegt. Probeer eerst goed geïnformeerd te raken over de verschillen tussen het hebben van seksuele gevoelens voor minderjarigen, seksueel kindermisbruik en het kijken van afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen. Plus welk gedrag strafbaar en schadelijk is en welk gedrag niet. Kijk voor meer informatie op onze website² of die van het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM)³. Hier vind je meer informatie over de genoemde thema's. Je kunt ons ook bellen op 0800 266 64 36.

CONCRETISEER JE BEZORGDHEID

Probeer voor jezelf duidelijk te krijgen waar je bezorgdheid op is gebaseerd. Waar maak je je precies zorgen om, en waar komt dit vandaan? Maak ook gebruik van voorbeelden om je zorgen concreet te maken in het gesprek.

PRAAT OVER JE BEZORGDHEDEN MET EEN COLLEGA/JE TEAM

Het kan nuttig zijn om eerst met een collega of je team te overleggen voor je het gesprek begint. Zo sta je niet alleen en krijg je ook het perspectief van een andere professional. Het is immers nooit de individuele verantwoordelijkheid van een professional om hiermee om te gaan. Het is juist verstandig om je zorgen eerst met iemand anders te bespreken, samen te bekijken wat er precies aan de hand is en welke stappen nodig zijn in deze situatie. Na het gesprek kan deze collega/je team jou ook ondersteunen. Want ook voor jezelf zorgen is belangrijk.

² www.stopitnow.nl

³ www.eokm.nl

Naast het bespreken met collega's is het ook mogelijk om contact op te nemen met Stop it Now op het nummer 0800 266 64 36. Stop it Now kan jou ondersteunen tijdens de voorbereiding van het gesprek.

BEREID HET UITEINDELIJKE GESPREK GOED VOOR

Denk goed na over welke boodschap je wilt overbrengen. Kies een paar van de belangrijkste punten voor het eerste gesprek uit. Je moet in staat zijn om jouw zorgen over de seksuele gevoelens en/of (online) gedrag dat je opgemerkt hebt helder te beschrijven.

Een andere afweging die hierin helpend kan zijn is het bewustzijn van jouw betrokkenheid, jouw rol als hulpverlener. Wat kan je wel en niet bieden aan deze cliënt/patiënt? Kan je eenmalig een luisterend oor bieden, verkennen en eventueel doorverwijzen? Kan je tijdens een verder traject meelopen met deze cliënt/patiënt? Afbakenen wat je wel/niet voor iemand kan betekenen, geeft de voorbereiding van een gesprek een duidelijkere richting.

Het is ook goed om als professional stil te staan bij je eigen persoonlijke overtuigingen en referentiekaders. Denk voor jezelf na over wat het praten over seksualiteit, en specifiek online seksueel kindermisbruik, bij jou teweeg brengt. Wat doet het met jou als professional, en wat doet het met jou als persoon? Het is belangrijk om stil te staan bij je eigen persoonlijke overtuigingen over dit thema. Jouw normen en waarden hebben ook impact op de manier waarop jij het gesprek met iemand voert. Wees je hiervan bewust en wees eerlijk tegenover jezelf. Als je zelf drempels ervaart om het gesprek hierover aan te gaan, bespreek dan eventueel hoe een collega jou hierin kan ondersteunen.

2

STAP 2: GA HET GESPREK AAN

START HET GESPREK

Maak bij de start van het gesprek duidelijk dat je je ergens zorgen over maakt. Leg uit waarover je wil praten en waarom je erover wil praten. Je mag gerust ook aangeven dat je het niet makkelijk vindt om het gesprek aan te gaan. Geef aan dat je hier een open gesprek over wilt voeren. Je mag ook aangeven dat je iemand graag wilt helpen, maar dat je ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt.

Het kan zijn dat een cliënt/patiënt zelf veel negatieve emoties (vb. schaamte, angst voor afwijzing,...) ervaart. Door hier als hulpverlener de eerste stap te zetten, blijft het onderwerp niet in de taboesfeer en biedt je jouw cliënt/patiënt een veilige ruimte om zijn gedachten, gevoelens of gedrag te bespreken.

TAST DE SITUATIE AF OP EEN OPEN, NIET VEROORDELENDE MANIER

Denk altijd goed na over wat je zegt en hoe het kan overkomen. Vraag je steeds af of het niet veroordelend klinkt. Praat vooral vanuit jezelf, zodat je niet voor de ander invult (bijvoorbeeld: 'ik heb het gevoel dat', 'ik denk dat', 'ik vind dat'). Bespreek je zorgen en geef een aantal voorbeelden als iets niet duidelijk is.

Wat als ...

de persoon boos wordt

de persoon het dadelijk afblokt

je merkt dat je te emotioneel wordt

je kwaad wordt...

Voorkom escalatie en rond het gesprek dan af. Maak een nieuwe afspraak wanneer jullie het beiden even hebben kunnen laten bezinken. Overweeg wat de volgende stappen zouden kunnen zijn. Misschien kan je er wel een andere hulpverlener bij betrekken die jullie allebei vertrouwen? Je kan ook eenvoudigweg zeggen: 'laten we het morgen opnieuw proberen'. Dit is immers niet je enige kans. Het is normaal dat een dergelijk gesprek moeilijk verloopt. Het is goed dat je het gesprek bent aangegaan. Daarmee heb je een begin gemaakt.

3

STAP 3: STIMULEER DE PERSOON OM ZELF TE VERTELLEN

MOTIVEER DE CLIËNT/PATIËNT OM ZELF VERHAAL TE VERTELLEN

Stimuleer de ander om zelf te vertellen. Dit kan je doen door concreet te vragen naar: 'Wat vind je er zelf van?', 'Wat wil je hier over vertellen?' et cetera. Stel een aantal open vragen over hoe de ander het ziet of hoe diegene zich voelt. Stel altijd vragen zonder bepaalde zaken te veronderstellen of te generaliseren. Stel alleen vragen die er toe doen voor het welzijn van de cliënt/patiënt.

Gevoelens die bij mensen kunnen spelen zijn bijvoorbeeld eenzaamheid, afwijzing, schuldgevoelens, depressieve gevoelens en suïcidale gedachten. Het is dus belangrijk hiernaar te vragen. Erken de emoties en angsten die bij de cliënt/patiënt kunnen spelen.

Zorgen: informeer of en waar iemand zich zorgen over maakt.

- Bijvoorbeeld: 'Waar maak jij je vooral zorgen over?', 'Wat is je grootste zorg?'

Ideeën: informeer hoe iemand er zelf over denkt.

- Bijvoorbeeld: 'Hoe zit het volgens jou in elkaar?', 'Welke gedachten komen er bij je op?'

Verwachtingen: bevraag wat iemand zelf verwacht of hoopt.

- Bijvoorbeeld: 'Waar hoop jij zelf op?', 'Wat verwacht jij dat er zal gebeuren?', 'Hoe zie jij de toekomst, hoe gaan we nu verder?'

Ondersteunende factoren: informeer wat ondersteunend zou kunnen werken.

- Bijvoorbeeld: 'Wat helpt je nu al om met je gevoelens/ om te gaan?', 'Wat biedt jou ondersteuning?', 'Wat kan afleiding geven?', 'Wat kan helpen om niet naar misbruikbeelden te kijken'

Je mag zeker duidelijk maken dat bepaald gedrag niet kan, schadelijk is voor kinderen en volgens de wet strafbaar is. Erken de situatie, maar besef wel hoe schadelijk dit gedrag voor kinderen kan zijn. Belangrijk om te onthouden: voordeel het gedrag, niet de persoon. Een persoon is veel meer dan dit specifieke gedrag.

4

STAP 4: VAT HET GESPREK SAMEN

VAT SAMEN WAT JULLIE BESPROKEN HEBBEN

Vat goed samen wat jullie zojuist besproken hebben en welke afspraken jullie hebben gemaakt. Bespreek ook hoe jullie deze afspraken gaan nakomen en wanneer volgens jullie aan de afspraak is voldaan.

Door het gesprek samen te vatten kan je het langzaam gaan afronden. Het is het beste om het gesprek niet té lang door te laten gaan. Als je merkt dat het voor één van jullie genoeg is geweest, kan je het gesprek proberen op een goede manier af te ronden door het samen te vatten.

DO!

- Problematiseer het gedrag, niet de persoon
- Geef voorbeelden van het gedrag waarover je bezorgd bent
- Verduidelijk wat dit met jou doet of heeft gedaan
- Stel duidelijke en open vragen
- Durf door te vragen
- Geef ruimte voor emoties

DON'T

- Veroordeel de persoon niet
- Generaliseer niet, veralgemeen niet
- Vul de antwoorden niet zelf in
- Ga niet uit van je eigen veronderstellingen
- Trek geen overhaaste beslissingen

5

STAP 5: BESPREEK HET VERVOLG

Dit is een noodzakelijke stap. **In alle gevallen bespreek je samen een vervolg.** Als je niet samen op zoek gaat naar verdere hulp en geen nieuwe afspraak maakt, is het van belang om te benoemen dat iemand altijd bij jou terecht kan. Zo geef je de boodschap dat jouw deur altijd openstaat als iemand er over door wil praten.

MAAK AFSPRAKEN

Bespreek voor je het gesprek afrondt altijd goed hoe je verder gaat. Maak samen afspraken over hoe jullie het na het gesprek gaan aanpakken. Afhankelijk van de situatie, bespreek je welke vervolgstappen er nodig zijn. Een van de vervolgstappen kan zijn dat jullie een nieuwe afspraak plannen. Tijdens het tweede gesprek kunnen jullie terugkomen op de afspraken die eerder gemaakt zijn. Andere vervolgstappen kunnen zijn: afspraken maken over hoe de komende periode veilig overbrugd kan worden, het zoeken naar verdere hulp en ondersteuning.

Mogelijke afspraken kunnen bijvoorbeeld gaan over:

- *Waar kan je terecht?*
- *Wat zijn moeilijke situaties voor jou?*
- *Met wie ga je dit bespreken?*
- *Hoe ga je risicosituaties vermijden?*
- *Hoe ga je om met minderjarigen in jouw omgeving?*
- *Hoe kunnen we jou helpen?*
- *Hoe gaan we hiermee verder?*

...

Kijk of de cliënt/patiënt iemand in zijn omgeving heeft met wie hij dit kan delen. Is er een veilige omgeving om over gevoelens te praten, of iemand die kan helpen/ondersteunen als het moeilijk wordt?

GEEF JE CLIËNT/PATIËNT HET NUMMER VAN STOP IT NOW

Met het nummer van Stop it Now kan de cliënt/patiënt zelf contact opnemen. Het is mogelijk dat iemand meer durft te vertellen in een anonieme situatie. Daarnaast kan Stop it Now kijken welke hulpverlening passend zou zijn en eventueel doorverwijzen naar de meest gepaste en/of gespecialiseerde hulp.

Geef aan dat ook naasten van de cliënt/patiënt kunnen bellen met Stop it Now voor advies en ondersteuning.

BESPREEK DE MOGELIJKHEDEN VOOR HULPVERLENING

Bespreek welke mogelijkheden er voor deze cliënt/patiënt zijn voor verdere hulp. Ga samen na hoe de persoon het beste geholpen zou kunnen worden. Lukt het de persoon om zelf verdere stappen te zetten, gedachten en gevoelens onder controle te houden, of het gedrag te stoppen? Of is er meer professionele hulpverlening nodig?

Zie hieronder de sociale kaart voor verschillende instanties waarnaar verwezen kan worden.

SOCIALE KAART

Stop it Now www.stopitnow.nl	Hulp en advies voor iedereen die zich zorgen maakt over eigen of andermans seksuele gevoelens of gedrag. Voor professionals kan Stop it Now ook meedenken voor doorverwijzing naar langdurige hulp
Forensische poliklinieken www.zorgkaartnederland.nl/forensisch-centrum De Waag www.dewaagnederland.nl	Overzicht van forensische centra met specialisatie in het behandelen van mensen met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hier kan iemand ook terecht met seksuele gevoelens voor minderjarigen. Belangrijk om te weten: hulp bij een forensische instelling kan vrijwillig, justitie hoeft niet betrokken te zijn.
Seksuologen www.nvvs.info/ www.nvvs.info/clienten/zoek-een-seksuoloog	Nederlandse vereniging voor seksuologie. Overzicht voor het vinden van een seksuoloog
Psychologen https://www.psynip.nl/vind-een-psycholoog/ https://www.vind-een-psycholoog.nl/	Overzicht voor het vinden van een psycholoog
113 www.113.nl	Hulplijn voor mensen met suïcidale gedachten
Juridisch loket www.juridischloket.nl	Bij alle vragen rondom het juridisch proces
Politie www.politie.nl/aangifte-of-melding-doen	Voor het maken van een melding of doen van aangifte
Veilig Thuis www.veiligthuis.nl	Bij zorgen over de veiligheid van een kind. Veilig Thuis is er voor advies en ondersteuning en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling

STEL - INDIEN NODIG - SAMEN EEN VEILIGHEIDSPAN OP

Een veiligheidsplan kan betrekking hebben op de veiligheid van minderjarigen in de omgeving, maar ook op de veiligheid van de hulpzoekende zelf. Wees duidelijk waarover je bezorgd was en waar je je nog steeds zorgen over maakt. Als uit het gesprek blijkt dat jullie zorgen concreet en kloppend zijn, zou je voor de veiligheid van de persoon zelf en van anderen een veiligheidsplan op kunnen stellen. In dit veiligheidsplan staan afspraken die nodig zijn om een veilige situatie te creëren.

Een veiligheidsplan:

- Maak duidelijke afspraken, afhankelijk van je zorgen. Bespreek deze afspraken zodat iedereen weet wat er verwacht wordt.
- Neem je verantwoordelijkheid en bespreek het wanneer je dingen opmerkt die niet oké lijken. Kijk er op toe dat het veiligheidsplan door iedereen gevolgd kan worden.
- Betrek er eventueel andere volwassenen bij het veiligheidsplan.
- Probeer er voor alle betrokkenen te zijn.

Wanneer iemand gevaar loopt – en de persoon niet bereid is samen een oplossing te zoeken – kan je zelf verdere stappen ondernemen. Je kan terecht bij de hulpverlening. Als er sprake is van een strafbaar feit of een noodsituatie, dan kan je melding maken bij de bevoegde autoriteiten.

ROND HET EERSTE GESPREK GOED AF

Om het gesprek echt te beëindigen bespreek je hoe die persoon zich nu voelt. Misschien heeft de cliënt/patiënt nog tijd nodig om alles te verwerken. Check voordat je het gesprek afrondt of het duidelijk is voor de cliënt/patiënt hoe het nu verder gaat. Woorden om mee te eindigen: We hebben veel besproken. Misschien heb je wat tijd nodig om erover na te denken. 'Je kan hier altijd terecht om verder te praten.' Of 'Kan jij verder met wat er hier besproken is, of zullen we het beiden even laten bezinken en een nieuwe afspraak inplannen?'

Soms is één gesprek niet genoeg om iemand echt te bereiken en samen tot een oplossing te komen. Wat vooral belangrijk is, is dat je de tijd neemt om het gesprek te voeren en eventueel een vervolgesprek inplant als dat nodig is.

SCHAT DE SITUATIE EN DE VEILIGHEID IN

Op basis van het gesprek probeer je in te schatten of deze cliënt (of patiënt) een gevaar zou kunnen zijn voor zichzelf of anderen. Hiervoor is het goed om een aantal vragen te beantwoorden. "Heeft de cliënt in de directe omgeving iemand die gevaar zou kunnen lopen?", "Heeft de cliënt in het verleden zorgwekkend gedrag vertoond?", "Waarom vertoont de cliënt dit gedrag?", "Is de cliënt bang om de controle te verliezen?". Wanneer u zich zorgen maakt over het (potentiële) gevaar, kan het nodig zijn om verdere stappen te zetten in de hulpverlening, of de situatie te melden.

MAAK – INDIEN NODIG – EEN MELDING BIJ POLITIE

Wanneer iemand gevaar loopt – en de persoon niet bereid is samen een oplossing te zoeken – kan je zelf verdere stappen ondernemen. Je kan terecht bij de hulpverlening, of in het geval van een strafbaar feit of noodsituatie kan je melding maken bij de bevoegde autoriteiten. Voordat je dit overweegt, is het belangrijk om eerst te proberen samen naar oplossingen en passende hulpverlening te zoeken. Neem deze beslissing liefst niet alleen, maar bespreek het met een collega of je team.

6 STAP 6: ZORG VOOR JEZELF

NEEM DE RUIJTE OM HET EVEN TE LATEN BEZINKEN

Verschillende emoties kunnen door dit gesprek naar boven komen. Je hebt misschien vragen die je nog wilt stellen. Het kan ook zijn dat je opgelucht bent en blij dat je het gesprek aan bent gegaan. In het beste geval heb je het gevoel dat het gesprek goed verlopen is. Jullie kunnen samen verder in de goede richting. Laat het even bezinken en geef jezelf de tijd om het gesprek te laten bezinken voordat je gaat evalueren.

EVALUEER HET GESPREK EN BESPREEK HET NA MET JE COLLEGA/JE TEAM

Bespreek met je collega/je team hoe het gesprek is gelopen en wat je erbij gevoeld hebt. Het is belangrijk om voor jezelf te zorgen. Ook voor jou kan dit een moeilijk gesprek zijn geweest. Zo nodig kun je ondersteuning zoeken. Je kunt ook altijd contact opnemen met Stop it Now.

Informatie en aandachtspunten

(ONLINE) SEKSUEEL KINDERMISBRUIK

- Seksueel kindermisbruik omvat alle vormen van strafbaar seksueel gedrag waarbij een pleger misbruik maakt van een leeftijds- of machtsverschil met een minderjarig slachtoffer. Seksueel kindermisbruik is dus een overkoepelende term voor alle handelingen zoals het betasten van minderjarigen, masturbatie in hun bijzijn, het laten verrichten van seksuele handelingen door een minderjarige, hem of haar dwingen om seksueel (getint) beeldmateriaal van zichzelf te delen en orale, vaginale of anale penetratie met handen, geslachtsdeel of voorwerpen.
- Het is strafbaar om een minderjarige online aan te zetten tot het verrichten van seksuele handelingen. Ook sexting (het versturen van naaktfoto's of naaktvideo's) met minderjarigen is strafbaar. Er is een wetsvoorstel dat het strafbaar stelt om als volwassene te sexchatten met minderjarigen onder de 16 jaar. Sexchatten omvat het op seksuele wijze communiceren via social media, sms, chatrooms, of mails.
- Probeer in te schatten of een minderjarige direct gevaar loopt. Als dit zo is, bespreek hoe de veiligheid van het kind gewaarborgd kan worden. Schakel eventueel de hulp in van andere hulpverleners of bespreek de situatie (eerst anoniem) met Veilig Thuis. Als de persoon geen stappen onderneemt richting hulp, en het kind is nog steeds in gevaar, maak dan een melding bij de bevoegde autoriteiten. Kijk ook bij je organisatie wat de richtlijnen zijn omtrent het maken van een melding en overleg wanneer mogelijk met een collega en/of leidinggevende.
- Geef altijd de contactgegevens door van Stop it Now voor verdere hulp en/of doorverwijzing.

BEKIJKEN VAN SEKSUELE MISBRUIKBEELDEN VAN MINDERJARIGEN

- Onderzoek waarom iemand naar seksuele misbruikbeelden van minderjarigen kijkt. Er kunnen namelijk verschillende redenen zijn waarom iemand dit doet. Vaak wordt gedacht dat iemand die seksuele misbruikbeelden kijkt ook seksuele gevoelens voor minderjarigen heeft, maar dat hoeft niet zo te zijn. Het kijken naar deze beelden komt vaak door verschillende factoren. Je kunt iemand ook doorverwijzen naar Stop it Now om dit thema bespreekbaar te maken.
- Verwijs de cliënt/patiënt naar de online zelfhulpmodule voor mensen die kijken naar seksuele misbruikbeelden van minderjarigen: www.stoppen-is-mogelijk.eu. Deze website bestaat uit online zelfhulpmodules die inzicht geven in waarom iemand naar seksuele misbruikbeelden van minderjarigen kijkt en hoe diegene hiermee kan stoppen.
- Het is belangrijk om te weten dat het bekijken, delen en maken van seksuele misbruikbeelden van minderjarigen (in de strafwet kinderporno) strafbaar is. Ook het klikken op een link bij vermoeden van seksuele misbruikbeelden is strafbaar. Virtuele kinderporno kan ook strafbaar zijn.
- Geef altijd de contactgegevens door van Stop it Now voor verdere hulp en/of doorverwijzing.

GEVOELEN VOOR MINDERJARIGEN (SEKSUEEL EN/OF ROMANTISCH)

- Dat iemand seksuele of romantische gevoelens heeft voor minderjarigen wilt niet zeggen dat diegene ook seksuele handelingen verricht of zal gaan verrichten met minderjarigen. Bij het overgrote deel van plegers van seksueel kindermisbruik, spelen andere motieven een rol. Dit onderscheid tussen gevoelens en gedrag is belangrijk om het stigma te verminderen.
- Er heerst een groot stigma op dit onderwerp en niet iedereen durft hierover te praten met zijn omgeving. Het zou kunnen dat jij de eerste bent met wie iemand dit durft te bespreken.
- Houd er rekening mee dat iemand depressieve gevoelens, angst, suïcidaliteit en eenzaamheid kan ervaren. Belangrijk om hier dus ook naar te vragen.
- Je kunt verwijzen naar Stop it Now als iemand anoniem wil praten over zijn/haar seksuele gevoelens voor minderjarigen. Je kunt ook doorverwijzen naar Pedofilie.nl. Deze website is er om pedofilie bespreekbaar te maken. Je vindt er informatie, steun en een forum.

WAT IS PEDOFILIE?

- Pedofilie is een seksuele voorkeur voor minderjarigen die nog geen secundaire geslachtskenmerken vertonen (zoals verlaging van de stem, haargroei, borstontwikkeling, etc). Meestal gaat het om minderjarigen jonger dan 13 jaar. Sommige mensen voelen zich alleen aangetrokken tot minderjarigen, terwijl anderen gevoelens hebben voor zowel volwassenen als minderjarigen. We spreken van hebefilie als iemand zich seksueel aangetrokken voelt tot minderjarigen met beginnende, maar nog niet volledig ontwikkelde secundaire geslachtskenmerken.

Als je meer wilt weten over wat precies de verschillen zijn tussen het plegen van seksueel kindermisbruik en het bekijken van afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen, of het hebben van gevoelens voor kinderen, dan verwijzen we je graag door naar onze website⁴. Hier vind je meer informatie over de genoemde thema's.

⁴ www.stopitnow.nl

KINDERMISBRUIK STOP IT NOW

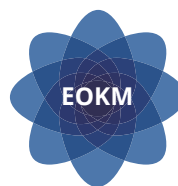
BEZOEK ONS | www.stopitnow.nl of scan de QR-code

VOLG ONS | [linkedin.com/company/stop-it-now](https://www.linkedin.com/company/stop-it-now)

BEL OF CHAT MET ONS www.stopitnow.nl; hulplijn: 0800 266 64 36 (anoniem en gratis).

Stop it Now, een initiatief van EOKM en de Waag.
Ondersteund door ministerie van Justitie en Veiligheid;
gemeente Amsterdam, Utrecht en Den Haag.

© Stop it Now augustus 2022 | Stop it Now maakt onderdeel uit van het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM). Het EOKM is een onafhankelijke stichting die zich inzet om (online) seksueel kindermisbruik te bestrijden en te voorkomen. Ook het Meldpunt Kinderporno en Helpwanted vallen onder het EOKM.

DEZE HANDLEIDING IS ONTWIKKELD IN
SAMENWERKING MET STOP IT NOW VLAANDEREN

NUM01922